

2008-08-19

LS 0805-0470

Landstingsstyrelsen, ärende 29

Yttrande över delbetänkandet av utredningen patientens rätt, vårdval i Sverige (SOU 2008:37)

Socialdemokraterna föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet i enlighet med denna skrivelse.

Stockholms läns landsting avvisar utredningsförslaget, eftersom det innebär en kraftig inskränkning av det kommunala självbestämmandet. Vi menar att det ska vara landstingen själva som avgör om och på vilka områden vårdvalssystem ska införas.

Det hindrar inte att det i delar av Sverige kan vara positivt med att tillämpa vårdval inom primärvården – bland annat inom Stockholms län. Men Primärvårdens utveckling gynnas inte av att staten reglerar hur den ska vara organiserad. Besluten bör precis som idag ligga hos respektive sjukvårdshuvudman. Stockholms läns landsting avvisar i linje med detta också förslaget att regeringen ska fastställa ett grunduppdrag för primärvården.

Stockholms läns landsting delar uppfattningen att patientens ställning i Sverige måste fortsätta att stärkas. Svensk hälso- och sjukvård ligger i absolut toppklass vad gäller diagnostik, olika behandlingsterapier, omvårdnad, rehabilitering och annat som gäller själva vården. Problemet som gång på gång bekräftas i olika undersökningar gäller vårdens tillgänglighet.

Tillgängligheten och patientens ställning inom hälso- och sjukvården är i allt väsentligt en uppgift för sjukvårdshuvudmännen att hantera och fatta beslut om. Frågan om vilket utbud och under vilka former medborgarna ska kunna välja sin hälso- och sjukvård eller andra välfärdstjänster lämpar sig mycket bra för regionala och lokala beslut.

För att vårdval i första hand ska stärka patientmakten bör vårdutbudet styras utifrån vårdbehoven. Därför är det beklagligt att utredningsförslagets krav på fri etablering kullkastar landstingens olika sätt att organisera primärvården – även vårdvalssystem som inte bygger på fri etablering.

2008-08-19

LS 0805-0470

Den helt fria etablering som utredningsförslaget bygger på förefaller ha som första prioritet att tillgodose vårdföretagens preferenser. Till skillnad mot utredningsförslaget borde fokus ligga på patienten och inte på producenten.

Stockholms läns landsting menar att risken är stor för att en fri etableringsrätt skulle innebära en stor ekonomisk påfrestning för hälso- och sjukvården. Fri etableringsrätt ger en fri dragningsrätt på skattemedel och landstingen står därmed utan möjlighet till vare sig kostnadskontroll eller möjlighet till styrning utifrån befolkningens vårdbehov.

Risken är överhängande att resurser får läggas på att betala för en överetablering av läkare i de större tätorterna medan etableringarna lyser med sin frånvaro vid små orter och socioekonomiskt svaga storstadsområden. Om utredningens förslag blir verklighet riskerar det att dränera delar av landet på läkare och koncentrera vårdföretagen till vissa orter.

Det bör i sammanhanget påpekas att det i Stockholms län införts en vårdvalsmodell som i väsentliga avseenden är undermålig för att på ett godtagbart sätt klara hela befolkningens behov av bra närsjukvård. Det allvarligaste är att Vårdval Stockholms nuvarande utformning, genom ersättningssystemets konstruktion, systematiskt missgynnar befolkningen i socioekonomiskt svagare områden i Stockholms län.

Slutligen finns särskilt skäl att understryka det vådliga i att genomföra tvingande lagstiftning baserat på den mycket korta utrednings- och remisstiden. Förslagen bygger på ett fåtal befintliga vårdvalssystem som inte något av dem varit föremål för någon omfattande utvärdering. Ett rimligt grundkrav på beredningen av ett så genomgripande förslag som detta, borde vara att ett större mått av kunskaper och erfarenheter beträffande vårdval funnes innan tvingande lagstiftning ens blev föremål för en tentativ diskussion.

Stockholms läns landsting stödjer avslutningsvis förslaget att ta bort bestämmelsen i 5 § i hälso- och sjukvårdslagen om att den fasta läkarkontakten i primärvården ska vara specialist i allmänmedicin. Det ligger helt i linje med uppfattningen att staten inte ska detaljreglera hur landstingen organiserar den nära sjukvården.